

עין משפט
גד מצוה

גיד הנשה פרק שביעי חולין

מסורת הש"ס

א) לקמן דף קמ"ח ע"ב
ב) וזוהי פ"ח מה שכתב
ג) ופסחים פ"ח מה שכתב
ד) ג' ע"ב פ"ח מה שכתב
ה) מ"ד מה שכתב
ו) וזוהי פ"ח מה שכתב
ז) וזוהי פ"ח מה שכתב
ח) וזוהי פ"ח מה שכתב
ט) וזוהי פ"ח מה שכתב
י) וזוהי פ"ח מה שכתב

גיד הנשה

ת"כ"ה ח"ה (ע"א)
בשורה וכו' וכו' וכו'
מ"ד מה שכתב
ה"ה מה שכתב
ו"ה מה שכתב
ז"ה מה שכתב
ח"ה מה שכתב
ט"ה מה שכתב
י"ה מה שכתב

הנהגות ה"ב"ה

א) וזוהי פ"ח מה שכתב
ב) וזוהי פ"ח מה שכתב
ג) וזוהי פ"ח מה שכתב
ד) וזוהי פ"ח מה שכתב
ה) וזוהי פ"ח מה שכתב
ו) וזוהי פ"ח מה שכתב
ז) וזוהי פ"ח מה שכתב
ח) וזוהי פ"ח מה שכתב
ט) וזוהי פ"ח מה שכתב
י) וזוהי פ"ח מה שכתב

הנהגות מורה"י

א) וזוהי פ"ח מה שכתב
ב) וזוהי פ"ח מה שכתב
ג) וזוהי פ"ח מה שכתב
ד) וזוהי פ"ח מה שכתב
ה) וזוהי פ"ח מה שכתב
ו) וזוהי פ"ח מה שכתב
ז) וזוהי פ"ח מה שכתב
ח) וזוהי פ"ח מה שכתב
ט) וזוהי פ"ח מה שכתב
י) וזוהי פ"ח מה שכתב

מוסר רש"י

א) וזוהי פ"ח מה שכתב
ב) וזוהי פ"ח מה שכתב
ג) וזוהי פ"ח מה שכתב
ד) וזוהי פ"ח מה שכתב
ה) וזוהי פ"ח מה שכתב
ו) וזוהי פ"ח מה שכתב
ז) וזוהי פ"ח מה שכתב
ח) וזוהי פ"ח מה שכתב
ט) וזוהי פ"ח מה שכתב
י) וזוהי פ"ח מה שכתב

אפילו סימא כשלא קדם וסלקו. ולא מיתקרי חתיכות חולין
משום חתיכות היתר קמיימת: דכל מין ומינו. כגון נבלה ושמוטה:
ודבר אחר. כגון נבלת וכוטב מינו דהיתר אינו מצטלו לאיסור ולא
מוסיפו אלף סלקהו כמי שאינו בקדקרה זו ושאלהו הנבלה והרוטב
יבטלה נבלה כרוטב ובקפיה. הלכך
נמה טעם כשזוטה תחלה צדו
שלא רבה הרוטב עליה ואח"כ צדו
מים וקופה וחתיכות נמוספה חתיכה
לרשונה על הנבלה ואוקרת הכל מפני
שהן מינה ולא מזו חתיכות נבלה
ואע"פ שיש בהן יומר מששים והרוטב
לצדו אין בו כדי לנטל שניהם:
מתני' ואינו נוגע בטמאה. שאם
אכל גיד הנשה של טמאה למ"ד יש
בגידין טעם לוקח משום טמאה ולא
משום גיד ולמ"ד אין טעם בגידין
פטור מכלום כדבטורה ע"ן הוא
והתורה חייבה עליו אלף בטמאה אינו
נוגע: מבני יעקב נאמר. דכתיב
(בראשית נג) על כן וגו' ועדיין טמאה
מוותרת להן עד מתן תורה: אמרו
לו. פסוק זה שזהו חזון עליו כסני
נאמר ועד סני לא להחריז אלף שנכתב
במקומו לאחר שאמר כסני וכמז
וקדר משה את התורה כתב המקרא
הזה על המשנה על כן וזהו כוונתו
ישראל אחרי כן שלא יאכלו גיד:
גמ' איסור חל על איסור. דקא ס"ד
משום טמאה ומשום גיד קמיימי ליה:
ה"ג יוכל הפא נבלת עוף טמא
שעמא כבית הבליעה ט"ל (כו) נבלה
וערפה לא יאכל לעמאה בה. מפני
שהיא מטמא באיילה זו ונבלת עוף
מיתוקס בת"כ"ס ובמסכת נדה (דף מ"ב):
והכא ה"ק יכול אף נבלת עוף טמא
נמשעת נבלה וערפה לא יאכל
לעמאה מי שאיסורו משום כל האכל
נבלה אינו אומר ק"ן שטמאה בה יא
זה שאינו אסור משום נבלה אלף משום
עוף טמא. ומדקאמר אין איסורו משום
נבלה אלמא כסירה ליה לא אחיז
איסור נבלה (ו) וחיל איסור טמאה:
וכי סימא קסבר אין בגידין כנ"ט.
ואין כאן איסור טמאה אלף איסור
גיד: ור"ש פטר. לגמרי משמע
ולקמיה"א מפרש טעמא: ה"ג לעולם
קסבר יש בגידין נטון טעם וקסבר
נוגע כשילוי דאיסור גיד ואיסור
טמאה כו'. משעת יצירת ולד חלו
שניהם לפיכך חייב לעולם על שניהם:

אפילו תימא לא קדם וסלקו הוי מין ומינו
ודבר אחר וכו' מין ומינו ודבר אחר וכו' סלק
את מינו כמו שאינו ושאינו מינו רבה עליו
ומבטלו: מתני' ינוהג במהורה ואינו נוהג
בטמאה רבי יהודה אומר אף בטמאה אמר
ר' יהודה והלא מבני יעקב נאמר גיד הנשה
ועדיין בהמה טמאה מותרת להן אמרו לו
בסני נאמר אלא שנכתב במקומו: גמ' וסבר
ר' יהודה איסור חל על איסור והתניא ר'
יהודה אומר י"כול תהא נבלת עוף טמא
מטמא בגדים בבית הבליעה תלמוד לומר
ינבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בה זה
שאיסורו משום כל האכל נבלה יצא זה
שאין איסורו משום כל האכל נבלה אלא
משום כל האכל טמאה וכי תימא קסבר אין
בגידין בנותן טעם ובטמאה נמי איסור גיד
איכא איסור טמאה ליכא וסבר ר' יהודה
אין בגידין בנותן טעם והתניא ה"האוכל גיד
הנשה של בהמה טמאה ר' יהודה מיימי
שתים ור"ש יפטר לעולם קסבר יש בגידין
בנותן טעם וקסבר נוהג בשליל דאיסור גיד
ואיסור טמאה בהדי הדדי קאתי ומי מצית
אמרת נוהג בשליל והתנן ינוהג בשליל ר'
יהודה אומר אינו נוהג בשליל והלבו מותר
הני מילי גבי מהורה דרחמנא אמר יכל
בבהמה האכלו אבל בטמאה נוהג ומי
מצית אמרת דתרייהו בהדי הדדי קאתו
והתנן על אלו טומאות הנויר מגלח על
המת ועל בית מן המת וקשיא לן על בית
מן המת מגלח על המת כולו לא כ"ש
וא"ר יוחנן לא נצרכא אלא לנפל שלא
נתקשרו אבריו בגידין אלא איסור טמאה
קדים אע"ג דאיסור טמאה קדים אתי איסור
גיד חיל עליה י"שכן איסורו נוהג בבני נח
דיקא נמי דקתני א"ר יהודה והלא מבני
יעקב נאמר גיד הנשה ועדיין בהמה טמאה
מותרת להם גופא ה"האוכל גיד הנשה של
בהמה טמאה רבי יהודה מיימי שתים
ורבי

דאיכא למאן דאמר אפילו נפל שם
ההיתר כאלו אינו ושאר מים רבים עליו ומצטלן אותו ולא אמר
שיין עלמנו של היתר נעשה איסור ליחשב כאלו הוא יין נסך ויטעך
מן המים כדי לנטל כל היין ומיורי י"ל דהתם מיירי כגון שלא היה
שם יין נסך כדי ליתן טעם בשל היתר
בשברו ולא נאסר אלף ע"י כל שהוא
וכיון דלא היו אלף משבו לא אמרינן
חתיכה עלמה נעשה נבלה כדפרישית
לעיל אע"ג דלא דמי לעיל לא אמרינן
אלף לענין שלא מאסור החתיכות אבל
היא עלמה נאסרה במשהו וכיון
שנאסרה אסורה לעולם למ"ד (לקמן
דף ק"ח). אפשר לטוחטו אסור ומ"מ
יש לומר דההוא דשירי צע"י (ואפילו
נפלו המים לכסוף י"סבור אפשר
לסוחטו ומוח ויהי ממיר כמו כן
חתיכה עלמה ומדקאמר התם נפל
חמרה דהמירא כגו מיה דאיסורה
בני"ט וכי ליכא בני"ט שרי אין ליה
לפירושו דאיכא למימר דליידי כגון
שנפל כל ההיתר בנת אחת שנצטל
לאלתר האיסור אבל אם לא נפל בנת
אחת ראשון ראשון נעשה איסור (א)
ועשה יין נסך לאסור הנא אחרי
דפריש' בפרק כסיו הדס (לג"ל פו.)
ולפי פירוש רבינו אפרים ודאי נוח
מה שזיה הכתוב להגעיל כלי מדין
דהשתא יורה גדולה שאי אפשר
להגעיל בתוך כלי אחר היכי משתריא
הא אין בנימ"ס לנטל האיסור ואי
שיחור ומגעילה בשניה והלא המים
הראשונים נעשו נבלה וחזרון ואסורין
ואי לא משערין אלף באיסור עלמנו
נמי דקתני והלא בנימ"ס
נגעילי אופת דהא לא אסרה תורה
אלף קדקרה כמ"מ ואין ליה גמורה
מכאן דאיכא למימר דלא אמרה
תורה להגעיל אלף כלים קטנים בתוך
כלי גדול שיהיה נמים ששים כדי
לנטל האיסור וכתב רבינו יהודה
דנראה לר"י להחמיר בדבר כיון דאין
ליה ברורה: ה"ו מין ומינו ודבר
אחר כו'. אומר רש"י דכמו שצ"ח
שהיה כרוטב כדי לנטל החתיכה
דאיסור כן ר"ח נמי שהיה ס' ס'
בחתיכה של היתר לנטל מן הרוטב
כשיעור צ' החתיכות דמכיון שנצטל
הרוטב בחתיכת האיסור נעשה נבלה
וכשנפלט אחרי כן ממנה אסור שאר
הרוטב מפני שהוא מין דמי אמרינן
בפרק כל הבשר (לקמן דף ק"ח). גבי כות
חלב אחר רב צבא אסור חלב מותר ואי אמרת אפשר לטוחטו אסור
אמאי חלב מותר חלב נבלה הוא פירוש דחלב שנצטל בצבא נעשה
נבלה וכשנפלט אח"כ אוקר כל החלב מפני שהוא מינו:
ס"ק את מינו במי שאינו ואת שאינו מינו רבה ע"י ומבטלו.
הקשה רבינו אפרים דאמר בפרק הלוקח בהמה (בסו"ט כ"ג).
הלוקח זכר של ע"ה משיקו צמים וטבור אי רובא מים טהור להו
בהשקה ואי רובא זכר אי לאו בר קיבולי טמאה הוא והיך מיעוטא
דמים בטלי צרובא אקאמר לא שנו אלף לנטל בו פתחו אבל לקדקרה
מלא מין את מינו ויעורר והשתא היך יעורר אמאי לא אקאמר סלק
את מינו כמי שאינו ושאינו מינו דהיינו הויר רבה על מים טמאים
ומצטלן לעולם הויר שהוא רוב מצטלן אותם מים הטמאים וי"ל
דלא דמי דהכא אין מינו נאסר אלף מכא האיסור שנעשה בו ואי
אפשר להבדילו וכלל מקום שישנו היתר הוא ולפיכך שייך לומר
שם סלק אלף החס דמינו עלמנו טמאה ממנו מים טמאים
להקשות ממתנין דמאי קאמר ר' יהודה והלא מבני יעקב נאמר גיד הנשה
טמאה כמו שפירש בסמוך במסקנא ואמר דיקא נמי דקתני כו' וכן היה יכול להקשות למאי דכתיב מעיקרא למימר דטעמא דר' יהודה משום
דאיסור חל על איסור בכל מקום ונראה להרב רבינו שמואל דיש ליישב כ"ד דר' יהודה דטעמא דת"ק כר' שמעון דבסמוך משום מי בגידו אסור
ובשור מותר י"ל כו' וזהו פיר' ר' יהודה והלא אף לבני יעקב נאמר גיד הנשה טמאה מותרת: אמר ר' אבהו עדיין קיים ועדיין
יכול להקשות דאמרין בפרק בהמה המקשה (לג"ל דף ע"ה). הפילו נפל חלבו חלב מיה מדעיס קא גרמי לה אלף עדיפא מיניה פיר'
דאיכא למ"ד התם דאסור דאירא גרים ובהמה טמאה כדאירא דמאי כיון דלא שייך בה כל בהמה האכלו ועוד יש לומר דילמא שאני
חלב דרמנא אמר חלבו שור או כשב או עז ואין זה קרוי שור וכשב ועז אלף גיד אסר הכתוב כל מקום שישנו על הכף:
ורבי

א) וזוהי פ"ח מה שכתב
ב) וזוהי פ"ח מה שכתב
ג) וזוהי פ"ח מה שכתב
ד) וזוהי פ"ח מה שכתב
ה) וזוהי פ"ח מה שכתב
ו) וזוהי פ"ח מה שכתב
ז) וזוהי פ"ח מה שכתב
ח) וזוהי פ"ח מה שכתב
ט) וזוהי פ"ח מה שכתב
י) וזוהי פ"ח מה שכתב

תורה אור הש"ס

1. נבלה וטרפה לא
יאכל לטמאה בה אני
ה"ה ויקרא כ"ב
2. וכל בהמה טהורה
פרסה ושעטת שבע שתי
פירות מעלת נדה
בבהמה אקרא תאכלה:
דברים י"ד

רבינו גרשום

אפי' לא קדם וסלקו
כלומר אפי' לא קדם
וסלקו אם אינו נותן טעם
בחתיכות וברובם היה מין
חלו ודבר אחר הויר רוטב
זהו דבר אחר ושאינו
מינו רבה עליו לומר אם
אינו נותן טעם ברוטב:
וסבר ר' יהודה איסור
חל על איסור לומר
איסור טמאה (גיד) חל
על איסור (גיד) (בסו"ט א)
כלומר שמתחילה נאסרה
גיד הנשה ולכסוף נאסרה
להם כסני בהמה טמאה
ואי אסור בהמה טמאה
חל על איסור גיד. ויקא
נמי דקתני והלא בנימ"ס
יעקב נאמר גיד הנשה
כו' לומר דמשום חזרון
דאיסורו נוהג בבני נח
חילי איסור טמאה: